

Uit het leven

Door Peter Brusse

De meest jurkerige jurk

Marta de Wit veranderde van de ene op de andere dag van beroep. De kledingontwerper werd boekbinder en vertelde in prachtige boekjes de geschiedenis van haar eigen leven.

Marta de Wit, op 16 mei op 52-jarige leeftijd in Arnhem overleden, was een kledingontwerper, die – wars van modetrends – zocht naar de meest truiïge trui en de meest jurkerige jurk. Haar kleren moesten tijdloos, sober, streng en comfortabel zijn. Zij ontdekte de breimachine en haar creaties vonden hun weg naar musea en kunstgalerieën. In 1987 kreeg zij van de Vereniging van Modejournalisten de prijs voor het meest belovende modetalent en in 1992 de Profieprijs voor haar bijdrage aan de textielkunst en vormgeving.

Het ging haar niet om vrouwelijk schoon, maar om de essentie van kleding. In haar zoektocht naar de oervorm stootte zij op Simone Beauvoir die in haar *Tweede Sekse* schreef: 'Kleren mogen het lichaam verhullen, vervormen of accentueren, ze leveren het in ieder geval aan de blikken over.' Jarenlang trok Marta de blikken van haar omgeving met haar korte kapsel. Champigon, bloempot, kernkop, werd haar op straat nageroepen. Niet leuk, maar zij moest en zou haar eigen weg bewandelen, geen concessies doen. En alsof het logisch en vanzelfsprekend was, stapte zij een paar jaar geleden plotseling over op boekbinden; van het omhulsel van het lichaam naar dat van woord en geest. En via de techniek van het boekbinden kwam zij tot het ontwerpen van kleine papieren

huisjes, als de huls waarbinnen het leven zich afspeelt. Die glimmend verniste huisjes kun je als puzzels uit elkaar halen en veranderen in kathedralen, oceanen en schatkamers. Het leek of ze eindelijk haar vrijheid had gevonden.

Marta de Wit was de jongste van vier kinderen. Ze werd in Zuilen bij Utrecht geboren. Haar vader was administrateur en haar moeder

hulp in de huishouding. De ouders waren soldaat in het Leger des Heils. Marta hield van zingen. Zij was, zei haar moeder, het zonnetje in huis. Toen zij het legeruniform moest gaan dragen, weigerde ze dat. En dat kwam als een grote schok.

Ze maakte al jong haar eigen kleren en wilde lerares worden. Op haar 18de trouwde zij; in een zwarte jurk met een wit kanten overgooier. Samen met haar man, die theoloog werd, en een vriend richtte zij het Utrechtse cabaret Gist op. Zij zong en schreef haar eigen teksten.

Op aanraden van een leraar ging zij naar de modeafdeling van de Kunstacademie in Arnhem, waar zij religie inruilde voor kunst. Zij was serieus en werkte hard. Haar huwelijk hield geen stand. In 1981, het jaar na haar afstuderen, ontmoette zij haar nieuwe liefde, Bram. Hij gaf haar nieuwe kracht en alle vrijheid van werken. Voor het ontwerpen sloot zij zich soms weken op als een kluisenaar.

Haar collecties, van de mooiste kwaliteit garen en wol, werden geprezen en bekroond, maar zij verdiende net genoeg om van te leven. In 2002 stopte zij met roken. Dat zette haar wereld volledig op zijn kop, roken was de troost voor haar harde werken.

Zij kreeg een stipendium om zich te vernieuwen, nam timmerles, ging boekbinden, en – omdat vorm altijd inhoud vereist – vertelde in prachtige boekjes met woorden, gedichten, foto's en tekeningen van Bram de levensverhalen van zichzelf en haar dierbaren. Zij genoot van hun zoon Hannes.

Marta bruiste van ideeën, beoefende de bewegingskunst tai chi en zocht in alles naar zin en zingeving.

Marta de Wit
1956-2008
Kledingontwerper